

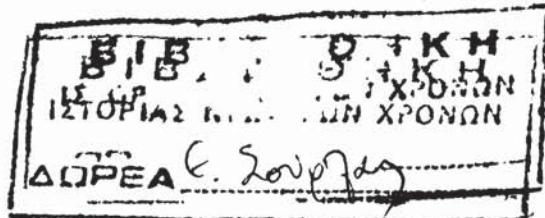
B E S
4.5

Ap. 216 10325 | 2002

“ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ”

ΕΤΗΣΙΟΝ ΠΑΠΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΕΤΟΣ Α'

1938

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μ. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΤΥΠΟΙΣ: Ι. ΚΑΡΑΝΑΣΟΥ ΣΑΠΦΟΥΣ 4. — ΑΘΗΝΑΙ

Απαγορεύεται ή ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐκδότου ἀναδημοσίης τῶν εἰς τὸν παρόντα τόμον τῶν «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ» περιεχομένων πρωτοτύπων δημοσιευμάτων καὶ εἰκόνων.

Οι ἐπιθυμοῦντες νὰ συνεργασθῶσιν εἰς τὸν β' τόμον τῶν «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ» παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσι τὰ δημοσιεύματά των μέχρι τέλους Μαΐου 1939, καθόσον ὁ εἰδημένος τόμος θέλει κυκλοφορήσει τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Σεπτεμβρίου.

Παραγγελίαι - Έμβάσματα - Άλληλογραφία:

ΑΘ. ΜΙΛ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΝ

Περδίκκα 103

Θεσσαλονίκην

ΕΞΕΧΟΥΣΑΙ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ**ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ**

[Τὰ «Ηπειρωτικά» μὲ ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν δημοσιεύουν τὸ κατωτέρῳ ίστοσικὸν σημείωμα τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου καὶ ἀγαπητοῦ τῶν φίλους οὐδειπίδου Σούρλα.

* Ήτο πλέον καιρός νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ μνήμη καὶ ἐτὸς ἄλλου ἥδικημένου Ηπειρώτου, τοῦ Κώστα Γραμματεὺς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, Κώστας Παπιανικολάου ὁ Γραμματικός, ἀπὸ τὴν Βούρμπιανη τῆς Κονίτσης.

* Η Ηπειρος εὐτυχῶς μόνον ἐνθέρμους πατριώτας ἀνέδειξε πάντοτε, ὥστε δὲν ἡτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἐν προκειμένῳ ἐξαιρεσις].

I.

Συμπληροῦνται ἔκατὸν ἀκριβῶς χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποὺ ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὰ μπουντούμια τοῦ Διοικητηρίου τοῦ Μοναστηρίου (Μπιτόλια) ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, Κώστας Παπιανικολάου ὁ Γραμματικός, ἀπὸ τὴν Βούρμπιανη τῆς Κονίτσης.

Μὲ τὴν προσωπικότητα τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ ἔχομεν ἀσχοληθῆ (¹) ἐπανειλημμένως, θεωρήσαντες καὶ θεωροῦντες ἐπιβεβλημένον καθῆκον νὰ ἀποκαταστήσωμεν τὴν ἀδικηθεῖσαν μνήμην του.

Εὐτυχῶς ἡ ἔκατον αετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου του, τὴν δοπίαν ἔχει ὑποχρέωσιν ἐπιτικτικὴν νὰ ἔσορτάσῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα ἡ ἴδιαιτέρα του Πατρίς, τὸν εὑρίσκει ἐξαγνισμένον μπροστὰ στὸ κριτήριον τῆς ιστορικῆς Ἀληθείας.

* Εὰν τὰ ἀνθρώπινα πάθη συνεμάχησαν μὲ τοὺς χαλασμοὺς καὶ τοὺς κλυδωνισμοὺς τοὺς δποίους ὑπέστη ἡ ἡρωϊκὴ μορφή του, ὁ χρόνος ὅμως δὲν ἡτο δυνατὸν νὰ μὴ ἀποκαταστήσῃ διὰ τῆς ιστορικῆς ἐρεύνης τὴν Ἀλήθειαν γύρω ἀπὸ τὴν πραγματικῶς ἐθνικὴν δρᾶσίν του.

(1) Σούρλα Εὐρωπείδον, Συμβολὴ εἰς τὴν Ιστορίαν .ῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐπὶ Τουρκοχρατίας, Ηπειρωτικά Χρονικά 1929 σελ. 195—234. Πρβλ. ώσπερτως σχετικά: Τοῦ Αύτου 'Ο ἐκ Δελβινακίου τῆς Ηπείρου Γραμματεὺς τοῦ Στρατάρχου Καραϊσκάκη Γαζῆς Γεώργιος, ἐν Third Annual, Society of Epirotes «Anagenissis» New-York, 1936 σελ. 9—16.

Σὲ μιὰ ἀπόμερη γωνιὰ καὶ σ' ἔνα σεντοῦκι τοῦ πατρικοῦ σπιτιοῦ μου, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα προγονικὰ κειμήλια καὶ ἔγγραφα ἴστορικά, τὸ ἀντίκρυσμα τῶν δποίων πλημμυρίζει κάθε φορὰ τὴν καρδιὰ καὶ τὸν νοῦν μου μὲ φιλόστοργον διάθεσιν, φυλάχθηκαν ζηλότυπα μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, καὶ μερικὰ χειρόγραφα τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ, δηλαδὴ σκόρπια φύλλα Ἡμερολογίου καὶ Ἀπομνημονευμάτων του, καθὼς ἐπίσης καὶ μέρος τῆς ἀλληλογραφίας του μὲ τὸν Γιάννη Σούρλα, γαμβρόν του καὶ προπάππον μου.

Ἄπὸ δὲ τὰ παραπάνω—πολλὰ τῶν δποίων ἔχονται μεταξύ τῶν γράφοντα τὰς γραμμὰς αὐτὰς γιὰ ἴστορικὲς ἔρευνες γύρω ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Κονίτσης—ἀνασύρω σήμερα ἔνα μικρὸ ἀπόσπασμα, ὃσο χρειάζεται γιὰ τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ δρια τῶν «Ἡ πειρωτικῶν», Πανηπειρωτικοῦ δηλονότι Λευκώματος, τοῦ δποίου ἡ ἔκδοσις ὑπὸ παλαιοῦ συμμαθητοῦ κατὰ τὰ χρόνια τὰ γυμνασιακά μας στὰ Γιάννινα, δχι μόνον ἐπαναφέρει στὴν μνήμην μου ὁραίας νοσταλγικὰς ἀναμνήσεις, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀνταμώνει πάλιν μαζί του μέσα στὰ δρια μιᾶς φιλίας ποὺ δὲν ξεχάσθηκε μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ στὰς ἀπαιτήσεις τῆς δποίας δὲν θὰ μποροῦσα νὰ προβάλω ἀρνησιν ἢ σιωπήν.

II.

«Δευτέρι τῶν ἰδισμάτων δπού ἔλαβον στὰ Μπιτόλια
τῷ 1837 Νοέμβρης

Βούρμπιανη
Κώστας Γραμματικὸς»
(ἔπειται ἢ καταγραφὴ)

Ἐτσι ἐπιγράφεται ἔνα σημείωμά του, τὸ δποῖον, ἐνῷ δὲν πιάνει περισσότερο ἀπὸ μιὰ σελίδα, ἀποτελεῖ ἵσως καὶ τὸ τελευταῖον χειρόγραφο ποὺ συνέταξε φεύγοντας ἀπὸ τὴ Βούρμπανη γιὰ νὰ μὴ ἔσται γυρίση πειά.

Στὰς ἀρχὰς τοῦ 1838—δὲν ξέρομε ἀκριβῶς τὸν μῆνα, πιθανώτατα ὅμως κατὰ τὸν Ἱανουάριον ἢ Φεβρουάριον—ἀπεκεφαλίσθη (1) στὰ Μπιτόλια ἀπὸ τὸν Ἀχμέτ Πασᾶ.

(1) Ἄρα βαντινοῦ Παναγιώτη, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, Ἀθῆναι 1856 τόμ. Α' σε'. 401 (ὑποσημείωσις).

Kai γεννιέται τώρα τὸ ἔρωτημα :

Νὰ κατάλυβε ἄρα γε καὶ νὰ διησθάνθη κάτι τι ἀπὸ τὸ μοιραῖον αὐτὸ τελευταῖον ταξίδι του στὸ Μοναστήριον;

Ποιὸς ξεύρει !

Καὶ ἐνῷ κανένας ἵσως δὲν θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς πῇ κάτι τι θετικόν, παραμένει τὸ γεγονός πῶς αὐτὸς ποὺ δὲν ἔγραψε τίποτε γιὰ τὸ ταξίδι του στὴν Κωνσταντινούπολι, δταν εἶχε προσκληθῆ ἀπὸ τὸν Σουλτάνο Μαχμούτ Πασᾶ γιὰ νὰ δώσῃ, ώς ὑπεύθυνος Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ, πληροφορίες γύρω ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τοῦ τυράννου, θεωρεῖ καθῆκόν του τώρα νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἔνα μικρὸ σημείωμα, εἰς τὸ δποῖον γράφει μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὶ πῆρε μαζί του καὶ πῶς ἀρματώθηκε στὸ τελευταῖο του ταξίδι γιὰ τὰ Μπιτόλια.

Καὶ ἐνῷ μέσα στὸ πατρικό του σπίτι στὴ Βούρμπιανη—στὸ Σεράγι τοῦ, ὅπως ἐλέγετο ἀπὸ τοὺς συντοπίτες του—εἶχε ὅπλα χρυσᾶ καὶ ἐπάργυρα, κομποῦρες μαλαματένιες καὶ κομποῦρες Ἀρβανίτικες πολύτιμες τῆς τσέπης καὶ τοῦ σελαχιοῦ, δὲν πῆρε τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ —ὅπως συνήθιζε ἄλλες φορὲς σὲ ἄλλα του ταξίδια—ἄλλù παρέλυε ἀνάμεσα στὲς ἄλλες ἀποσκευές του, ὅπως θὰ ἴδοῦμε παρακάτω λεπτομερῶς, ὡς τελευταῖο «ἴδισμα» ἀπὸ τὴν πολύτιμον βιβλιοθήκην του ἐν βιβλίον: «Τὰ Καθήκοντα».

Μ' αὐτὸ στὴν τ σέπη του ξεκίησε μίαν παγερὰν καὶ δμιχλώδη
ἡμέραν τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1837.

Δεν τοῦ χρειαζόντων ἵσως τίποτε ἄλλο στὴν ἡλικία ποὺ βρισκόνται καὶ ὑστερου ἀπὸ τὲς μπόρες ποὺ πέρασε.

Τὴν συνείδησί του τὴν εἶχε ἀναπτυγμένη.

Πήρε λοιπὸν μαζί του «Τὰ Καθήκοντα», σὰν μιὰ ὑπέρτατη φιλοσοφικὴ κατιγορικὴ προσταγὴ καὶ ὀδοιποροῦσε μὲ ἔνα τέτοιο ὅπλο ὑπὸ τὴν μασχάλην του.

III.

’Αλλ’ ἂς προσπαθήσουμε τώρα—μὲ τὴν παρουσιαζομένην αὐτὴν εὐκαιρίαν—νὰ ἀναπλάσουμε τὴν εἰκόνα τούς καὶ τὴν μορφήν τούς, βιασιζόμενοι στὸ περισωθὲν σημείωμα τῶν ἀποσκευῶν τοῦ ταξιδίου του, πὸν ἐινημονεύσαμε παραπάνω.

Γιὰ τὸ τελευταῖο του αὐτὸν ταξίδι ἔχοησιμοποέησε — ὅπως συνά-

γεται (¹) ἀπὸ τὸ σημείωμά του—δύο ἀλογα, τὸ ἔνα γιὰ ἵππασία καὶ τὸ ἄλλο γιὰ τὴν μεταφρορὰν τῶν ἀποσκευῶν του.

Τὰ ἐσώρρουνχα (²) ποὺ φοροῦσε καὶ παρέλαβε συγχρόνως ἥταν καινούργια τοῦ βελονιοῦ, αἱ κάλτσες (³) τοῦ Μετσοβίτικες, τὰ τουλτζούκια του ρούχινα, τὰ παπούτσια (⁴) κόκκινα καὶ τὰ ὑποδήματά τοῦ (⁵) μαῦρα.

Τὸ γελέκο καινούργιο, ὃ ντολαμᾶς βαρύτιμος, τὸ ἀντερὶ δλοκαίνουργιο καὶ ὃ τζουμπές τού (⁶) ρούχινος μὲ γοῦνα.

Γιὰ τὴν περίπτωσιν βροχῆς εἶχε πάρει μαζύ του ἔνα καιπότι οούχινον μὲ κατσούλα.

Φέσι φοροῦσε ἵσως ἄσπρο ⁽⁷⁾ σὰν Ἀρβανίτικο ὅδοιπορικὸ σκοῦφο, γιατὶ ἀπὸ τὸ εἴδος αὐτὸ εἶχε τὴν μεγαλύτερη παρακαταθήη, ἐνῷ τὰ κόκκινα ⁽⁸⁾ τὰ Τουνέζικα τὰ μεγάλα τὰ φοροῦσε, καθὼς φαίνεται, στὲς ἐπίσημες ἐμφανίσεις του.

Τὸ ζωνάρι του ἦτανε οούχινο μὲ τοκάδες ἀσημένιες.

"Εφερε μαζύ του στίς τσέπες του μανδήλια ἄσπρα καὶ μαῦρα, φοροῦσε χειρόκτια πέτσινα καὶ γυαλιά⁽⁹⁾.

Ἐπίσης φοροῦσε τὸ μαλαματένιο ὡρολόγι του, πολύτιμα χρυσᾶ δακτυλίδια ἀπὸ ἀμέθυστον κατασκευασμένα στὴ Βιέννη, τὸ καλαμάρι—σύμβολον τοῦ ὑψηλοῦ του ἐπαγγέλματος—ἀσπρο κομπολόγι καὶ δύο καπνοσάκκουλες—δὲν τοῦ ἔφτανε ἵσως ἡ μία ἀν δεχθοῦμε πώς εἶχε κληρονομήσει τὴν συνήθειαν τοῦ μανιώδους καπνιστοῦ ἀπὸ τὴν ἀναστροφήν του στὸ περιβάλλον τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

⁹Ἐν τέλει μία τσάντα καὶ τὸ δευτέρι μὲ τὴς παρτίδες τῶν ὑπερδούλων συνεπλήρων τὸ βεστιάριόν του.

Μέσα στὸ παραπάνω ντύσιμό του θὰ προσέδιδεν ἀναμφιβόλως

(1) Κώστα Γραμματιτού, Δευτέρι τῶν ἰδισμάτων δηπού ἔλαβον στὰ Μπιτόλια, Βούργουπιανη 1837: 2 χούρτζια. 2 ντισάκια μάλλινα. 2 τροφάδες τῶν ἀλόγων. 2 ταχήμια καληγονοφύρια.

(2) Τυῦ αὔτοῦ, αὔτόθι : 8 ὑποκάμισα καινούργια τυῦ βελογιοῦ.

(3) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι : 11 ζευγάρια τσιγνοάπια Μετζοβήτικα.

(4) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι : 1 ζευγάρι παπούτσια κόκκινα.

(5) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι : 1 ζευγάρι πυδήματα μαῦρα.

(6) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι: 4 τζουμπέδες ρούχιγοι μὲ γοῦνες

(7) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόνι : 9 φέσια ἀσπορ.

(8) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτοῦ : 3 φέσια Τουνέζικα μεγάλα κόκκινα.

(9) Ταῦ αὐτοῦ, αὐτέρθι : 3 Ευνάσια ματονιάλια.

τὴν ὄψιν διπλωμάτου "Αρχοντα καὶ Γραμματικοῦ ταῦτον εόντως.

Τὸ ἄλογό του ἤτανε στολισμένο μὲ κόκκινο γιουμπού-
λούκι, μὲ γιάμπολι⁽¹⁾ καὶ μὲ σιατζαντέ.

Τὸ δψ οφυλάκιόν του ἀπέριττον καὶ ὁδοιπορικὸν ἀπετελεῖτο:

⁹Απὸ ἔνα τάσι τοῦ νεροῦ ὥσημένιο.

Τρία ζάροφια ἀσημένια

Τοία φλυτζάνια.

Ἐγα ταχίμι τοῦ καφέ.

Τοίχι μαχαιροχονλιαροπήρουνα ἀσημένια.

"Eva piáto

"Eva παγούοι

Μία πλόσια

Ἐνταῦθα μέσον

"Όλα τὰ περι

ίδες τοποθετεῖσθαι

"Όλα τὰ περιττὰ ἥσαν τυλιγμένα μέσα σὲ καινούργιους μποχ-
τσιάδες τοποθετημένους αὲς καινούργια ἐπίσης δισάκχια.

Καὶ μέσου σ' ὅλα τὰ παραπάνω ποὺ ἐμνημονεύσαμεν φέρεται ὁ ναγεγραμμένη στὸ σημείωμά του καὶ ἡ κάτωθι συγκινητικὴ τετρακτὺς «ἰδισματῶν».

(4) Τέσσερα καλούπια συπούνι.

(1) "Ενα κομμάτι λαμπάδα.

(6) "Εξη ξυγκοκέρια.

(1) "Εν βιβλίον: Τὰ Καθήκοντα.

IV.

"Ετσι ἀρματωμένος καὶ ἐφωδιασμένος μὲ δὲ τὰ παραπάνω καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν πιστόν του ὑπηρέτην Γιώργον, ἔκεινησε γαλήνιος καὶ ἀτάραχος ἀπὸ τὴν Βούρμπιανη μιὰ διμιχλώδη καὶ παγεοὰν πρωΐαν τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1837...

Πήγαινε νὰ διαφωτίσῃ τὸν Πασάδες, πήγαινε νὰ τὸν ἔξυπη-
ρετήσῃ καὶ νὰ ἀποσπάσῃ τὴν εὔνοιάν των γιὰ τὸ κάλὸ τῆς Ἐπιφύλακα.
Πήγαινε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ Καθῆκόν του !

"Ετσι είχε διαρρεύσει ή ζωή του στὸ παρελθόν. Τὴν φιλίαν τῶν ισχυρῶν τὴν ἔχοντι μοποίει γιὰ ἐθνικοὺς καὶ πατριωτικοὺς σκοπούς.

Τὰ περισσότερα χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης ἐὰν δὲν ἔγιναν

(1) Κώστα Γεωργίου, Δευτέρι τῶν Ιδιομάτων δημοποιεῖται, Βούδρου 1837: 2 γιάμπολες. 3 σιατζαντέδες.

⁹Ιμλιάκια ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, αὐτὸ δφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος στὴν ἐπέμβασι τοῦ Κώστα.

‘Η ἐπιρροή του στὸν Ἀλῆ Πασᾶ ἦταν ἀκαταγώνιστος, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἡ ἐκτίμησις γι’ αὐτὸν δὲν ὑστεροῦσε.

“Οταν ἐγίνοντο οἱ γάμοι τοῦ Βελῆ Πασᾶ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, νυφάδες καὶ γυναικες ἀπὸ τὴν Βούρωναν στολισμένες μὲ τὰ χρυσοκέντητα ρούχα τους ἔσυραν τὸ χορό στὸ σεράγιο στὰ Γιάννινα μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Τυράννου.

Δὲν εἶχαν νὰ φοβηθοῦν τίποτε !

^ο Ο Κώστας ὁ Γραμματικὸς παράστεκε πλάΐ στὸι Ἀλῆ Πασᾶ.

⁶ Η παράδοσις σώζεται ζωντανή ἀκόμη καὶ σήμερα στὴ Βούρμπιανη.

“Οταν ἐπίσης αἱ Ἀλβανικαὶ δρδαὶ ἐλεηλάτουν τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης καὶ ἐπέφερον πανταχοῦ τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωσιν, συνέκροτεῖτο στὰ Γιάννινα μέσα, ὅπο τὴν προστασίαν τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ «ἡ ἵερὰ συμφωνία⁽¹⁾ τῶν Προεστώτων τῶν πέντε κύκλων τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης ὅπο τὴν προεδρίαν τοῦ Γιάννη Σούρολα, μιᾶς ἐκ τῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἔκείνους τῆς δουλείας τὰ μάλιστα ἐξεχούσης φυσιογνωμίας διὰ τὰς πυλυτίμους ἐθνικὰς καὶ πατριωτικάς του ὑπηρεσίας πρὸς διλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης.

‘Η ἔνωσις ἐκείνη ἡ Ἱερά, ἡ ὅποια ἐθεώρει ἔχθρὸν τῆς Πατρίδος κάθε ἀντιτιθέμενον εἰς τὰς ἀποφάσεις της καὶ καθένα «ποὺ δὲν ἐπορεύετο μὲ τὴν γνώμην ὅλης τῆς συντροφιᾶς⁽²⁾», ἀπετέλει τὴν πλέον πρωτότυπον δργάνωσιν αὐτονόμου τρόπον τινὰ διοικήσεως καὶ τῶν 46 χωρίων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

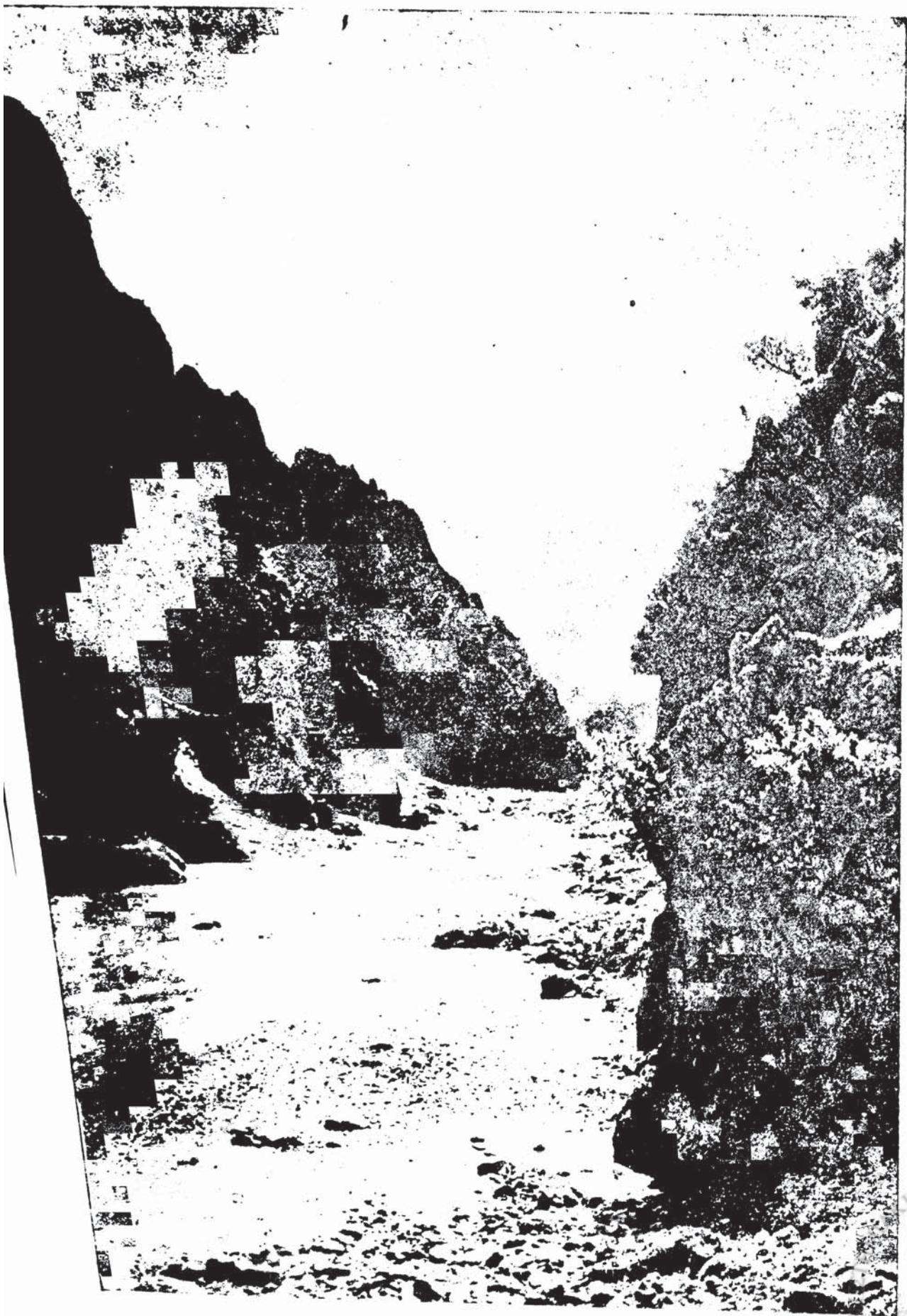
‘Υψηλὸς ὅμως προστάτης τῆς Ἱερᾶς ἐκείνης ἐνώσεως ἦτο ὁ Κώστας. δ Γραμματικός, ὅστις ὑπέγραψε καὶ τὰ συμφωνητικὰ ἔγγραφα παραλλήλως πρὸς τὸν Προεστῶτας τῶν πέντε κύκλων τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης, ὅπως ἐλέγοντο οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν χωρίων Πυρσόγιαννης, Βούδουπιανης, Στράτσιανης. Πάδες καὶ Παληοσέλιου.

"Οταν ἄλλοτε τὸ Σεράγι του στὴ Βούρμπιανη ἐλειγλατεῖτο ἀπὸ τὸν Ὁλιὰζ Σελιχτὰρ Πόδαν^(*) καὶ οἱ Ἀλβανοί, 200 ἐν

¹(1) Σούριπιδον, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἰστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.
²Ηπειρωτικὰ Χρονικά 1929 σελ. 213.

(2) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 207.

(3) Σ ο ύ ο λ α Ε ό ρ ι π ί δ ο ν, Συμβιολή εις τὴν Ἰστορίαν τῆς ἐπαυγάνεις Κονίτσης,
² Ηπειρωτικά Χρονικά 1929 σελ. 218.

Ο ΑΩΣ ΑΝΑΜΕΣΑ ΠΟ ΤΕΣ ΧΑΡΑΔΡΕΣ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
«Ηπειρωτικό»

(Έκ της συλλογής Μπουσανά)

ὅλῳ νομάτοι, ποὺ τὸ ἐποιλιόρκησαν τὴν νύχτα, ἐσκότωσαν τὴν γυναικά του καὶ τὸν ἀνεψιόν του, ἐπῆραν σκλάβον τὸν γυιόν του, ἔκαυσαν τὰ πολυτελῆ σπίτια του—τὰ σεράγια τον ὅπως ἐφέροντο εἰς τὴν κοινὴν ἀντίληψιν—καὶ διήρπασαν τὴν περιουσίαν του, ὁ Κώστας κατορθώσας νὰ δραπετεύσῃ καὶ περισωθῇ ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν Ἀλβανῶν, πληγωμένος βαρειά, μὲ τὰ ἐσώρρουχά του μόνον καὶ τὸ γιλέκο του καὶ μὲ ἕνα σταυρὸν μαλαματένιον στὰ χέρια του, ἵτο καταδίκασμένος στὸν τραγικὸ ἐκεῖνο χαλασμό του νὰ ἀντικρύζῃ σὰν ἄλλος Αἰνείας μακρόθεν ἀπὸ τὰ ἀπέναντι βουνὰ τῆς Σέλτσης καὶ τῆς Φετόκως, διὰ μέσου τῶν ὅποιων ὥδοιπόρει γιὰ νὰ σωθῇ, τοὺς καπνοὺς τῆς πυρόπολης είσης ὑπὸ τῶν ἀτάκτων Ἀλβανικῶν στιφῶν πατρικῆς του ἐστίας!

“Οταν ἐν τέλει διφίλος του Δεσπότης τῆς Κονίτσης διήρκαζε τὰς προσόδους τοῦ μοναστηρίου Βελλᾶς καὶ ἄλλων Μοναστηρίων τῆς ἐπαρχίας, ὁ Κώστας δὲν ἐδίστασε νὰ καταγγείλῃ τὰς παρανομίας τοῦ Δεσπότη καὶ νὰ καυτηριάσῃ μάλιστα τὴν στάσιν του σ' ἔνα γράμμα ποὺ ἔστειλε στὰ 1835 ἀπὸ τὰ Μπιτόλια στὸν γαμβρό του Γιάννη Σούρλα, προσθέτοντας (¹) μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν περίφημον ἐκείνην φράσιν του :

«Δὲν ἔχω καμμίαν αἰτίαν νὰ μὴν ἀγαπῶ τὸν Μητροπολίτην μας Βελλᾶς, πλὴν εἰέσεύρετε ὅτι εἴμαι φιλόπατρις καὶ ἀγαπῶ τὴν Πατρίδα πρὸ τῶν φίλων».

V.

Kai ὅστερα;

^ο Ένα ἀπόγευμα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1837 ὥστερα ἀπὸ ταξίδι κο-
πιαστικὸ ἀρχετῶν ἡμερῶν εἶχε φθάσει στὰ Μπιτόλια.

Ξεπέζεψε—ξεσκόνισε τὶς μπότες του, ἄλλαξε τὸν βρεγμένο μὲ τὴν βαρύτιμη γοῦνα τζούμπέ τον, καθάρισε τὰ γυαλιά του, φόρεσε τὸ ἐπίσημο μεγάλο Τουνέζικο κόκκινο φέσι του καὶ μὲ τὸ καλαμάρι στὴ ζώνη τράβηξε νὰ συναντήσῃ τὸν Ἀχμέτ Πασᾶ...

Δὲν εἶναι γνωστὸν τὶ κοινωνίας ἀντηλλάγησιν μεταξύ των στὰς ἐπανειλημμένας των συναντήσεις.

‘Ο Πασᾶς ὅμως ὑστεραὶ ἀπὸ λίγες ἑβδομάδες τοῦ ἔκοψε τὸ κεφάλι καὶ τὸ ἔστειλε στὰ Γιάννινα στὸν Μουσταφᾶ Πασᾶ.

⁴⁰ Ο Γιωργος, δ πιστός του ὑπηρέτης, ποὺ ἀνελύθη σὲ δάκρυα, ὅταν ἀντίκρυσε τὸ ἀποκεφαλισμένο κορμὶ τοῦ Ἀφέντη του, ἐξεπλήρωσε τὴν

(1) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 208.

στιγμή ἐκείνη τὴν τραγικὴ καθήκοντα μάνας, συζύγου, ἀδελφῆς, μοιρολογίστρας, παπᾶ, ψάλτη, νεκροθάφτη...

“Οταν παρέλαβε στὸ Χάνι τὸ ἀκέφαλον πτῶμα τοῦ Ἀφέντη του ἔψαξε συγχρόνως καὶ τὸ δισάκκι μὲ τὰ ροῦχά του...

Καὶ βρῆκε ἐκεῖ μέσα φυλαγμένες τές πλάκες τὸ σαποῦνι, τὴν λαμπάδα καὶ τὰ ξυγκοκέρια τριγύρω ἀπὸ τὸν νεκρὸν Ἀφέντη του...

Ποιὸς ξεύρει ἐὰν γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν σκοπὸν δὲν τὰ εἶχε πάρει καὶ Ἐκεῖνος στὸ δισάκκι του, φεύγοντας ἀπὸ τὴν Βούρμπιανη !!

~~Καὶ ἔτσι γιγγάλησε~~

Αὐτὸς ποὺ ταξίδεψε καὶ ὅδοι ποροῦσε μὲ μοναδικὸν ὅπλον στὰ χέρια του «τὸ Καθήκον» ἐσφάγη σὰν ἄρνι μιὰ νύχτα τοῦ 1838 στὰ μπουντούμια τοῦ Διοικητηρίου στὰ Μπιτόλια, καὶ Αὐτὸς ποὺ συνεπήγνυε Ἱερὲς συμφωνίες διὰ πατριωτικοὺς καὶ ἐθνικοὺς σκοπούς, Αὐτὸς ποὺ ἤτανε μεμυημένος εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν, Αὐτὸς ποὺ ἀλληλογραφοῦσε μὲ τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον, Αὐτὸς ποὺ τηροῦσε εὐλαβικὰ στὴν Βιβλιοθήκη του στὴ Βούρμπιανη χάρτες τοῦ Ρήγα τοῦ Φεραίου καὶ τοὺς ἐπεδείκνυεν ὑπερηφάνως στὸν Μητροπολίτην Κονίτσης Ἰωσήφ, Αὐτὸς μὲ λίγα λόγια ποὺ ἀγαποῦσε τὴν Πατρίδα πρὸ τῶν φίλων, ἀπεκλήθη ἀργότερα ἀπὸ τὸν ιστοριογράφον Παν. Ἀραβαντινὸν «ἀλιτήριος !!»

~~Ταλαιπωροειστρική ἀλήθεια !!~~

Ἀθῆναι Φεβρουάριος 1938

Γιάννης Γαλάνης ένσταξε, όσες
εποργόδη πανταχού με βιργατούς

σχεδόν χαράκην τουχεύειν
εποργόδη σημερέρ 136 χρονία τέλος

εποργόδη τοι εποργόδην σημερέρ
την απογερούσε την σημερέρ τοι με
τριανταράνης την σημερέρ τοι με
βαρός πασάρη τον χόρον τοι
εποργόδη τοι με την σημερέρ τοι

με την σημερέρ τοι
αρκετή σημερέρ
βαρός πασάρη τον χόρον τοι
εποργόδη τοι με την σημερέρ τοι
την σημερέρ τοι με την σημερέρ τοι
αρκετή σημερέρ τοι
βαρός πασάρη τον χόρον τοι
εποργόδη τοι με την σημερέρ τοι
την σημερέρ τοι με την σημερέρ τοι

ΓΙΑΝΝΙΝΑ. ΜΙΑ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ

(Φωτογραφία χ. Βασ. Κουραβέλη)

